

Културно-отговорно преподаване

Съдържание	Теоретични знания	Умения	Компетенции
<p>Разбиране културно – отговорното преподаване (КОП)</p> <p>Основни принципи на КОП</p> <p>Основни практики в КОП</p>	<p>- Какво е културно – отговорно преподаване?</p> <p>- Какви са ползите от него?</p> <p>- Какви са принципите на КОП?</p> <p>- Основни стратегии за прилагане на КОП</p>	<p>- Възможност за използване КОП в класната стая</p> <p>- Отразяване на културните знания</p>	<p>- Откритост към нови подходи за учене</p> <p>- Откритост към средата на други възрастови и социални групи</p> <p>- Умствена гъвкавост</p> <p>- Перспективност</p>

Въведение

Културата е сложно явление, което включва променящите се мирогледи, знания, ценности, традиции, вярвания, способности и социални и политически отношения на група хора, които придават смисъл и влияят на техния живот и действия. Това означава, че културата надхвърля видимите и осезаеми аспекти, като например храната или облеклото, и включва по-прикрити поведения, общуване и вярвания. Културата се споделя и усвоява от групи хора, свързани с обща история, местоположение, език, религия или социална класа. Въпреки това тя е многостранна и динамична, така че съществуват различия между отделните индивиди в рамките на културните групи. Следващият модул обяснява значението и актуалността на културно–отговорното преподаване. Освен това са представени важни ключови моменти за прилагане в практиката.

Тема 1 | Същност на културно-отговорното преподаване.

"Важно е да се напомни, че културните различия между учениците са предимство, а не недостатък."

-Джун Е. Даунинг

Какво е културно-отговорно преподаване?

Културно-отговорно преподаване (КОП) е педагогика, която признава важноста на включването на културните различия на учениците във всички аспекти на обучението.

Тази стратегия използва културните познания, предишния опит, референтните рамки и стиловете на работа на учениците от различни етноси, за да направи обучението по-приобщаващо и ефективно.

Image source: ArgoPrep.

<https://argoprep.com/blog/k8/5-ways-to-celebrate-cultural-diversity-in-your-classroom> (accessed 30 Sept 2021)

Учителите, които използват стратегии за преподаване, съобразени с културните особености, ценят културните и езиковите ресурси на учениците и гледат на тези знания като на основа, върху която да се надгражда, а не като на бариера пред обучението. Тези учители използват този капитал като основа за учебни връзки, за да улеснят ученето и развитието на учениците. Някои важни компоненти включват въвеждане на родния език в класната стая, разбиране на историята и културата, участие на семейството и културата на общността в класната стая.

Защо е важно това?

В класната стая могат да възникнат проблеми, когато учителите не са наясно с разнообразните знания и опит на различните ученици. Поради тази причина е важно да не се преструваме, че различията не съществуват, или да се отнасяме към всички ученици по един и същи начин, независимо от тяхната култура. Учителите трябва да преминат от културна слепота към културна отзивчивост.

Дефицитните убеждения и дискурси за учениците от различни културни и етнически среди могат да накарат учителите да се чувстват безпомощни, разочаровани или гневни. За промяната на този начин на мислене отговарят самите ученици и техните семейства и следователно е извън контрола на учителя. Той пречи на учителите да бъдат мощни двигатели на промяната в собствените си класни стаи.

Техниките за преподаване, съобразени с културните особености, могат да намалят разликата между учениците с най-високи и най-ниски постижения, като същевременно повишат общото ниво на постиженията. Стратегиите за преподаване, съобразени с културните особености, могат да имат значителни предимства, като например:

Укрепване на чувството за идентичност на учениците: засилва се взаимното уважение към различните култури и етноси сред учениците. Стратегията за приобщаващо преподаване помага на учителите и учениците да разберат различните гледни точки, да оценят силните страни на другите и да изградят емпатия.

Ангажиране на учениците с учебния материал: позволява на учениците с гордост да признаят своето наследство, култура, религия и традиции; предоставя на учениците и учителите възможности за взаимодействие и споделяне на истории, мисли, вярвания и идеи от различни култури.

Подобряване на развитието: подкрепя критичното мислене и работата в екип; подобрява взаимодействието и сътрудничеството между учениците и учителите.

Социална връзка: Насърчаването на справедливостта и приобщаването в класната стая чрез премахване на расовата и културната дискриминация и наблягане на разнообразието помага на учениците да се чувстват по-ценни и по-силни.

Когато учениците виждат, че са социално включени, те се чувстват като свои и е по-вероятно да развият доверието, което е необходимо за изграждане на връзка с учителя.

Стратегиите за преподаване, съобразени с културните особености помагат на училищата да посрещнат нуждите на учениците, вземайки предвид възможността учениците от различни култури да се сблъскат с неяви предразсъдъци поради своята раса, култура или език. Чрез техники за културно-отговорно преподаване, училищата имат по-голяма вероятност да идентифицират и обслужват по-добре всички ученици.

Тема 2 | Основни принципи на културно-отговорното преподаване

Замислете се върху собствените културни познания. Убежденията и нагласите на учителите са от решаващо значение за тяхната способност да направят разликата между различните учащи се.

Преподавателските практики се определят от убежденията и предположенията на учителите за различните култури и културните особености.

Учителите следва да се съобразяват с културните особености, споделят страст към социалната справедливост и помагат на всички ученици да постигнат целите си.

Те следва да имат смелостта да предизвикват обучението, както и собствените си убеждения и предположения за учениците, семействата и общностите. Учителите трябва да:

- да обмислят своите предположения, нагласи и предразсъдъци,
- да обмислят как техниките им за управление на класа отговарят на нуждите на различните ученици и дали определени практики не насърчават ученето на някои ученици, докато пречат на обучението на други,
- да преоценят очакванията си към всеки ученик и да се съобразяват с мнението на отделния ученик.

Научете повече за своите ученици. Различните ученици имат различни и уникални знания, културни ценности и опит, които трябва да бъдат взети предвид.

- Учителите трябва да се запознаят с културите, езиците и традициите на своите ученици.
- Трябва да избягват стереотипите, които не разглеждат учениците като личности и пречат на способността им да разберат възможностите на всеки ученик.

Използвайте културните знания, перспективи и умения на учениците като ресурс за преподаване. Разнообразието в класната стая е предимство, от което могат да се възползват всички ученици.

- Учителите следва да събират и използват знанията и предишния опит на учениците при организиране на учебното съдържание, избор на стратегии за преподаване и проектиране на средата в класната стая.
- Трябва да се запознаят с културата, традициите и езиците на своите ученици.
- Да споделят новата разнообразна култура с останалата част от класа, като включат значителна и по-изчерпателна информация за различните култури и техния принос към учебната програма.

Създайте безопасна и подкрепяща учебна среда, която е благоприятна за учене и преподаване и съобразено с културните особености.

- Учителите трябва да демонстрират, че се грижат и ценят многообразието, културата и академичния успех на своите ученици.
- Те трябва да проявяват истински интерес към културата на учениците.
- Трябва да присъстват на извънкласните дейности, в които участват учениците.
- Следва да предоставят внимателно обратна връзка на различни ученици, тъй като има вероятност от недоверие относно мотивацията за обратната връзка.

Дайте възможност на учениците да се самоопределят. Това включва модели на взаимодействие, в които всички ученици са приобщени и могат да участват успешно.

- Преподавателите трябва да възприемат интерактивен стил на преподаване, като се фокусират върху дискусиите;
- Трябва да дадат на учениците автономност в обучението;

- Трябва да насърчат решаването на проблеми и съвместното учене.

Общувайте с родителите.

Връзката между училището и дома е ключов фактор за подобряване на постиженията на учениците.

Учениците и семействата с културно разнообразие често се чувстват откъснати поради липсата на лични отношения с учителите или училището.

- Учителите трябва да осигурят на родителите достъп до информация и възможности и да засилят тяхното приобщаване.
- Те трябва да развият положително взаимодействие със семействата чрез редовно обаждане или изпращане на имейл до семейството на всеки ученик с информация за напредъка на детето им.
- Подобряване на комуникацията между родители и учители чрез провеждане на повече диалози лице в лице с родители от различни култури.

Свържете се с общностите. Учителите, които се съобразяват с културните особености, разширяват обхвата на своята класна стая към общността. Вслушването в учениците, семействата и общността им позволява да адаптират техниките си на преподаване към различните ученици.

Тема 3 | Основни практики в културно-отговорното преподаване

Да бъдем културно отговорни е важна и необходима характеристика на взаимодействието ни един с друг. Това е изключително важно и в контекста на образованието. Следващите практики предлагат пет основни стратегии за това как преподавателите могат да направят учебната си среда по-отзивчива към културните особености.

1. Опознайте учениците си

Опознаването на учениците е от решаващо значение за изготвянето на учебната програма и нейното прилагане. Като преподаватели трябва да разбирате поведението, средата и предизвикателствата на вашите ученици, за да ги преодолеете.

Ефективен начин да се запознаете с учениците е да разчупите леда по време на първите няколко срещи в клас. Това може да се осъществи чрез кратки опознавателни въпроси и дискусии, които да адаптирате по начин, по който да стават все по-сложни в зависимост от нивото на учениците. Въпросите могат да включват информация за симпатиите и антипатиите на учениците, личните

им интереси, отговорностите им извън училище и особено мнението им за курсовете и/или учителите, които възприемат като ефективни или неефективни.

Много често учениците споделят лични преживявания, които са ги засегнали дълбоко. Получаването на този вид информация може да помогне на преподавателите да отговорят по-добре на нуждите на учениците. Участието в редовни срещи с класовете ви помага да актуализирате знанията си за учениците.

Понякога по време на семестъра или учебната година ситуацията могат да се променят. Учениците могат да останат без дом, да се сблъскат с повторен брак или развод на родител или да се справят с промени в собствения си живот. Колкото повече знаем за тях, толкова по-добре можем да сме съпричастни към положението им и да им помогнем.

2. Бъдете наясно със собствените си предразсъдъци

Предразсъдъците могат да съществуват под различни форми и често произтичат от присъщите ни възгледи за света, които сме възприели в детството. Нашите убеждения и предпочитания се формират от образованието, семейството, приятелите и връстниците ни. Те могат да приемат различни форми, като религиозни, полови, културни, академични или нещо по-малко значимо като храна или размер.

В образователната среда предубедеността на учителите често е истински проблем.

Често се случва ученик да възприеме учителя като несправедлив или че практиките за оценяване не са последователни за различните ученици. Това възприятие може да е точно или не, а неосъзнаването на предразсъдъците ви може да повлияе на педагогическите решения. Например учителите могат да занимават очакванията си въз основа на културата и/или цвета на кожата на даден ученик в общност с преобладаващо бяло население от средната класа.

Несъзнателните предразсъдъци също могат да допринесат за погрешно мислене. Например, имплицитните предразсъдъци могат да накарат учителя да смята, че жените не могат да се справят отлично с математиката или че интровертните, тихи ученици не разбират урока поради ограниченото си участие. Признаването на факта, че всички имаме предразсъдъци, няма да ги промени. Все пак то може да ни помогне да вземаме по-информирани решения и да оценяваме различията от различни гледни точки, така че да не затвърждаваме неравенството.

3. Преобразувайте педагогиката и учебната си програма

В днешно време учителите все повече се замислят за това как да улеснят уроците, съобразени с културните особености, поради критичната нужда в тези променящи се времена. Докато някои от тях започват да работят за значими промени, има конкретни стъпки, които учителите могат да предприемат, за да трансформират както учебната програма на курса, така и педагогическите практики.

Няколко различни стратегии могат да бъдат приложени в учебната програма в три области: съдържание на курса, методология и оценяване.

3.1 Културно съдържание на курса

Съдържанието, материалите и четивото, използвани в класната стая трябва да отразяват разнообразието на учениците в класа и разнообразието на авторите в областта на обучението или дисциплината.

Учителите трябва също така да осъзнаят, че изборът им на четива, примери, аналогии, видеоклипове и друго съдържание може да бъде предубеден или да засили стереотипите.

Учебната програма също трябва да бъде преразгледана, за да се гарантира, че в нея няма скрити форми на потисничество. А дейностите, използвани в клас, трябва да се създават с оглед на тяхното въздействие върху учениците.

3.2 Смеслена методология

На второ място, педагогиката трябва да бъде приобщаваща, което означава, че работата в курса трябва да бъде значима за учениците, да отговаря ефективно на техните нужди и да насърчава сътрудничеството.

Учителите трябва да гарантират, че се достатъчно често използват разнообразни техники за активно учене. Те могат да включват дискусии, работа в група, учене чрез преживяване, дебати, презентации и екипни проекти и др.

Дейностите и уроците трябва да се представят по различни начини, за да се отговори на различните стилове на учене на учениците. Даването на възможност на учениците да размишляват върху наученото може да даде представа за техния напредък и за областите, на които може да е необходимо да се обърне повече внимание, но също така може да затвърди обучението и да им помогне да направят връзка със собствения си житейски опит.

3.3 Оценка на оценяването

Множество множество мерки могат да бъдат използвани за оценяване на обучението и придобиването на знания от учениците.

Учениците трябва да бъдат приканвани да споделят знанията си по различни начини, включително чрез традиционни тестове и бързи писмени работи, домашни работи, отговори на въпроси от класа, групови дискусии и автентични оценки, като например интервюта с житейска история или лични истории.

Учениците трябва да могат да трупат точки по няколко начина, а не само чрез междинни и финални изпити. И накрая, учителите трябва да съобщават целта на задачите и дейностите, както и знанията и уменията, които се придобиват при изпълнението им.

4. Зачитане и утвърждаване на ученическата култура

Всеки ученик идва в класна стая с набор от поведения, убеждения и характеристики, които го правят уникален. Към това се прибавят ценностните системи, езиците, религиозните вярвания и начините на живот, които също допринасят за тяхната самоидентификация. Оценявайки

културата на всеки ученик, ние допринасяме за неговата самооценка, която на свой ред оказва влияние върху академичния му успех. Има много начини, по които учителите могат да възприемат културата в класната стая.

Учениците трябва да бъдат насърчавани да слушат ефективно и това е нещо, което учителят може да моделира чрез добри умения за слушане. На учениците трябва да се предоставят възможности да споделят своите чувства, убеждения, ценности и гледни точки. Те трябва да бъдат научени да получават и приемат тази информация, като същевременно зачитат различията на съучениците си. В часовете следва да се включат дейности и възможности за учене, които позволяват на учениците да уважават собствената си култура и тази на другите.

Методите на преподаване и учебните практики са друг начин за подкрепа и оценяване на културата и езика на ученика. Включете четива, видеоклипове, стихотворения, песни и други материали, в които учениците ще видят и чуят хора, които изглеждат като тях. Поканата на гост-лектори в клас или присъединяването към онлайн събитие е друг начин да приемете културата на ученика. Прекарвайте време в опознаване на учениците, за да можете да преподавате на различни културни среди и интереси.

5. Включване на семейството и общността

Да направим класната стая по-отзивчива към културните особености означава да ангажираме семействата и общностите в академичния живот на учениците. Проучванията показват, че когато родителите и общностите са ангажирани, учениците е по-вероятно да посещават редовно училище, да изпълняват домашните си задачи и да получават по-добри оценки, и това са само някои от резултатите. Участието може да се осъществи по няколко начина, включително общуване, доброволчество, учене въкъщи, вземане на решения и сътрудничество с общността.

Педагозите трябва да общуват със семействата не само когато има проблем с дисциплината, но и когато се случи нещо положително. Откритата и честна комуникация със семействата може да доведе до по-голямо доверие и да развие грижовни отношения, които позволяват на учителите да задават въпроси и да научават повече за учениците си.

Много полезно е да се свържете с родителите преди началото на учебния срок и да им предоставите начини, по които да общуват с вас. Учителите дори могат да поканят родителите да попълнят анкета за интересите, за да разберат по-добре своите ученици. Много училища също така осигуряват преводачи на разположение на семействата и предоставят ваучери за транспорт, за да могат те да посещават училищни срещи и събития. И накрая, отделянето на време за спонтанни разговори и би позволило на семействата да се чувстват приобщени.

Източник: ArgoPrep. <https://argoprep.com/blog/k8/5-ways-to-celebrate-cultural-diversity-in-your-classroom> (посетен на 30 септември 2021 г.)

Тест за проверка на наученото

1. Културните и езиковите ресурси на учениците са ценни и са от основно значение за интегрирането на класна стая, съобразена с културните особености.
  - Вярно
  - Грешно
2. Дефицитните убеждения и дискурси за учениците от различни културни и етнически среди могат да накарат учителите да се чувстват безпомощни, разочаровани или гневни.
  - Вярно
  - Грешно
3. Учениците трябва да бъдат насърчавани да слушат ефективно и това е нещо, което учителят може да постигне чрез добри умения за слушане.
  - Вярно
  - Грешно
4. Материалите и четивата, използвани в класната стая, трябва да отразяват културното разнообразие на учениците в класа и разнообразието на авторите в областта на обучението или дисциплината.
  - Вярно
  - Грешно
5. Предразсъдъците могат да съществуват под различни форми и често произтичат от присъщите ни възгледи за света, които сме възприели още от детството.
  - Вярно

- Грешно
6. Културно-отговорното преподаване е свързано с мотивирането на цветнокожите ученици.
- Вярно
  - Грешно
7. Културната чувствителност изисква от учителя да владее детайлите на всяка култура, представена в класната стая.
- Вярно
  - Грешно
8. Само учителите, които са живели дълго време в чужбина, имат уменията да реагират истински на културните особености.
- Вярно
  - Грешно
9. Културно съобразеното преподаване е свързано с въвеждането на хип-хоп и Fortnite в класната стая.
- Вярно
  - Грешно
10. Няма разлика между преподаването на деца, подрастващи и възрастни хора.
- Вярно
  - Грешно

Въпросник за самооценка и анализ

1. Кои подобни на КОП подходи сте прилагали преди?

2. Кой от описаните принципи на КОП ви допада най-много?

3. След като се запознахте с теорията и съпътстващите дейности, коя дейност ви допада най-много?

4. Кои от техниките културно-отговорно преподаване считате, че ще използвате?

5. След като изучихте теорията на КОП и се запознахте с дейностите, как смятате, че КОП може да обогати вашите уроци?

Правилни отговори на теста:

- 1) Вярно
- 2) Вярно
- 3) Вярно
- 4) Вярно
- 5) Вярно
- 6) Грешно
- 7) Грешно
- 8) Грешно
- 9) Грешно
- 10) Грешно

Източници и допълнителни материали

Singhal, M/Gulati, S 2020, Five Essential Strategies to Embrace Culturally Responsive Teaching, Faculty Focus, посетен на 16.12.2021. <<https://www.facultyfocus.com/articles/equality-inclusion-and-diversity/five-essential-strategies-to-embrace-culturally-responsive-teaching/>>

Willimas Rucker, N 2019, Getting Started With Culturally Responsive Teaching, Edutopia, посетен на 16.12.2021. <<https://www.edutopia.org/article/getting-started-culturally-responsive-teaching>>

Burnham, K 2020, 5 Culturally Responsive Teaching Strategies, Northeastern University, посетен на 16.12.2021. <<https://www.northeastern.edu/graduate/blog/culturally-responsive-teaching-strategies/>>

Muñiz, J 2019, Culturally Responsive Teaching, New America, посетен на 16.12.2021. <<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED594599.pdf>>

Wlodowski, R J/Ginsberg M B 1995, A Framework for Culturally Responsive Teaching, Association for Supervision and Curriculum Development, посетен на 16.12.2021. <<https://www.ascd.org/el/articles/a-framework-for-culturally-responsive-teaching>>

Center for Strengthening the Teaching Profession (2014), посетен на 16.12.2021. <<https://cstp-wa.org/cstp2013/wp-content/uploads/2014/07/activities.pdf>>

15 culturally-responsive teaching strategies and examples

<https://www.prodigygame.com/in-en/blog/culturally-responsive-teaching/>

Short video about creating a culturally responsive classroom

<https://www.youtube.com/watch?v=VixB5WBiLqE>

List of resources regarding culturally responsive teaching

<https://www.colorincolorado.org/culturally-responsive-resources>